Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

# BIULETYN KOWIEŃSKI

## WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) MAŁA POHULANKA 10—7.

Nr. 1121.- Wilno, dnia 11 lutego 1935 r.-

## Treść numeru:



x

x x

# I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

## Kronika.

**Dokoła uroczystości rocznicy niepodległości państw bałtyckich** ."Sekmadienis" Nr.6 /II.1935/:Jak wiadomo, odbędą się w państwach bałtyckich uroczystości związane z rocznicą niepodległości państw bałtyckich: w Litwie 16 lutego, w Estonji 24 lutego. Na uroczystość 16 lutego udadzą się do Łotwy i Estonji członkowie rządu litewskiego. Mianowicie do Rygi uda się minister S.Wewn. płk.Rustejka, zaś do Tallina minister Oświaty prof.Tonkunas.-

**Pogłoski o występach baletu litewskiego w Warszawie** ."Sekmadienis" Nr.6 /II.1935/: Według komunikatów prasy polskiej, powstał w Warszawie projekt zaproszenia baletu litewskiego na gościnne występy. W litewskich sferach teatralnych istnieje zaś projekt wysłania baletu na gościnne występy do krajów bałtyckich.

**Prasa włoska o planach niemieckich względem Kłajpedy i Austrji** .Prasa ryska /z 11.II.1935/:Niemieckie Biuro Informacyjne publikuje następujące wyjaśnienia otrzymane ze źródeł kompetentnych: urzędówka rzymska "Giornale d'Italia" zamieszcza artykuł, z którego wynika, że Niemcy podejmą akcję polityczną w kierunku odzyskania Kłajpedy i niemieckiej Austrji. Należy jednak stanowczo zaprzeczyć informacjom i wywodom pisma włoskiego.-

**"Diena" o rzekomych tajnych traktatach polskich** ."Diena" Nr.6 /II.1935/:W ostatnich czasach w całej prasie europejskiej ukazało się wiele komunikatów o tajnym traktacie polsko-japońskim, który nakłada obowiązki na oba kraje w wypadku wojny japońsko-sowieckiej. W związku z tem w stolicach europejskich panuje duże zaniepokojenie, gdyż traktat ten wyraźnie skierowany przeciwko Rosji może bardzo zaszkodzić pokojowi europejskiemu.-

**Demonstracja hitlerowska przeciwko Kłajpedzie** ."Diena" Nr.6 /II.1935/:Jak słychać T-wa Niemców Zagranicą, na których czele stoi dr.Oberlaender zwołują w Królewcu kongres z udziałem 80 tys.hitlerowców z Niemiec i zagranicy.Kongres ten ma być olbrzymią demonstracją za wyzwoleniem ujarzmionych kłajpedzian.-

**Działalność T-wa Zbliżenia Lit.-Łotewskiego** .Prasa ryska /z 11.II.1935/:T-wo Zbliżenia Lit.-Łotewskiego urządziło wieczór dobroczynny z loterją, przyczem dochód zostanie zużyty na rzecz studentów łotewskich uniwersytetu kowieńskiego.-

**Dokoła wizyty gen. Berkisa w Kownie.** "Liet.Aidas" Nr.33 /II.1935/:Dowódca armji łotewskiej gen.Berkis udzielił po powrocie do Rygi wywiadu prasowego, w którym oświadczył co następuje: "Bawiąc w Kownie, wizytowałem garnizon kowieński.Przekonałem się, że wojsko litewskie jest bardzo dobrze wyszkolone i zaopatrzone. Wyszkolenie żołnierzy odbywa się w sposób bardzo ożywiony i świadczy o wielkich zdolnościach wojskowych bratniego Narodu Litewskiego. W czasie wizyty w Kownie miałem okazję widzieć litewskich huzarów, piechurów, artylerzystów i lotników. Wszędzie się przejawiała godna podziwu gorliwość i całkowite oddanie się wzniosłej pracy obrony Państwa. Jest rzeczą godną uwagi, że naród i wojsko litewskie wysoko cenią swą świetną przeszłość. Każdy oddział wojska nosi miano męża stanu czy Wielkiego Księcia. W koszarach na ścianach widnieją obrazy dawnych walk i wypadków. Godną uwagi jest rzeczą, że wielu wojskowych litewskich umie po łotewsku".

Następnie gen.Berkis oświadczył, że podejmowany był w Kownie bardzo serdecznie. Oświadczył też, że jest bardzo zadowolony z wizyty i wdzięczny dowództwu armji litewskiej za okazaną gościnność i serdeczność.

7 lutego gen.Berkis złożył sprawozdanie ze swej wizyty w Litwie prezydentowi Państwa Łotewskiego Kviesisowi. Jednocześnie gen. Berkis nadesłał na ręce dowódcy armji litewskiej depeszę z podziękowaniem za gościnne przyjęcie.-

**Karykatura "Sekmadienisa" w związku z udziałem premjera Goeringa w polowaniu białowieskiem** ."Sekmadienis" Nr.5 /II.1935/ zamieszcza karykaturę p.t."Dwulicowe polowanie". Karykatura składa się z dwóch obrazów. Na pierwszym premjer Goering w ubraniu myśliwskiem niesie na ramieniu upolowanego lisa z twarzą Marszałka Pił-

## I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

### Kronika.

**Dokoła uroczystości rocznicy niepodległości państw bałtyckich.** "Sekmadienis" Nr.6 /II.1935/: Jak wiadomo, odbędą się w państwach bałtyckich uroczystości związane z rocznicą niepodległości państw bałtyckich: w Litwie 16 lutego, w Estonji 24 lutego. Na uroczystość 16 lutego udadzą się do Łotwy i Estonji członkowie rządu litewskiego. Mianowicie do Rygi uda się minister Finansów p.M. Tubelis, zaś do Tallina minister Oświaty prof. Tonkunas.-

**Pogłoski o występach baletu litewskiego w Warszawie.** "Sekmadienis" Nr.6 /II.1935/: Według komunikatów prasy polskiej, powstał w Warszawie projekt zaproszenia baletu litewskiego na gościnne występy. W litewskich sferach teatralnych istnieje zaś projekt wysłania baletu na gościnne występy do krajów bałtyckich.

**Prasa włoska o planach niemieckich względem Kłajpedy i Austrji.** Prasa ryska /z 11.II.1935/: Niemieckie Biuro Informacyjne publikuje następujące wyjaśnienia otrzymane ze źródeł kompetentnych: urzędówka rzymska "Giornale d'Italia" zamieszcza artykuł, z którego wynika, że Niemcy podejmą akcję polityczną w kierunku odzyskania Kłajpedy i niemieckiej Austrji. Należy jednak stanowczo zaprzeczyć informacjom i wywodom pisma włoskiego.-

**"Diena" o rzekomych tajnych traktatach polsko-japońskich.** "Diena" Nr.6 /II.1935/: W ostatnich czasach w całej prasie europejskiej ukazało się wiele komunikatów o tajnym traktacie polsko-japońskim, który nakłada obowiązki na oba kraje w wypadku wojny japońsko-sowieckiej. W związku z tem w stolicach europejskich panuje duże zaniepokojenie, gdyż traktat ten wyraźnie skierowany przeciwko Rosji może bardzo zaszkodzić pokojowi europejskiemu.-

**Demonstracja hitlerowska przeciwko Kłajpedzie.** "Diena" Nr.6 /II.1935/: Jak słychać T-wo Niemców Zagranicą, na których czele stoi dr. Oberlaender zwołuje w Królewcu kongres z udziałem 80 tys. hitlerowców z Niemiec i zagranicy. Kongres ten ma być okrzywiona demonstracja za wyzwoleniem ujarzmionych Kłajpedzian.-

**Działalność T-wa Zbliżenia Lit.-Łotewskiego.** Prasa ryska /z 11.II.1935/: T-wo Zbliżenia Lit.-Łotewskiego urządziło wieczór dobroczynny z loterją. Przychód zostanie użyty na rzecz studentów łotewskich uniwersytetu kowieńskiego.-

**Dookoła wizyty gen. Berkisa w Kownie.** "Liet. Aidas" Nr.35 /II.1935/: Dowódca armji łotewskiej gen. Berkis udzielił po powrocie do Rygi wywiadu prasowego, w którym oświadczył co następuje: "Bawiąc w Kownie, wizytowałem garnizon kowieński. Przekonałem się, że wojsko litewskie jest bardzo dobrze wyszkolone i zaopatrzone. Wyszkolenie żołnierzy odbywa się w sposób bardzo ożywiony i świadczy o wielkich zdolnościach wojskowych bratniego Narodu Litewskiego. W czasie wizyty w Kownie miałem okazję widzieć litewskich huzarów, piechotę, artylerzystów i lotników. Wszędzie się przejawiała sobna pokaz sumienność i całkowite oddanie się sprawie obrony Państwa. Jest rzeczą godną uwagi, że zarówno wojsko litewskie wysoko ceni swą świetną przeszłość. Każdy oddział wojska nosi miano któregoś czy Wielkiego Księcia. W koszarach na ścianach widnieją obrazy dawnych walk i wypadków. Godną uwagi jest rzeczą, że wielu wojskowych litewskich umie po łotewsku".

Następnie gen. Berkis oświadczył, że podejmowany był w Kownie bardzo serdecznie. Oświadczył też, że jest bardzo zadowolony z wizyty i wdzięczny dowództwu armji litewskiej za okazaną gościnność i serdeczność.

7 lutego gen. Berkis złożył sprawozdanie ze swej wizyty w Litwie prezydentowi Państwa Łotewskiego Kwiesisowi. Jednocześnie gen. Berkis przesłał na ręce dowódcy armji litewskiej depeszę z podziękowaniem za gościnne przyjęcie.-

**Karykatura "Sekmadienis" w związku z udziałem premjera Goeringa w polowaniu na żubry w Białowieży.** "Sekmadienis" Nr.5 /II.1935/ zamieszcza karykaturę p.t. "Wilcze polowanie". Karykatura składa się z dwóch obrazów. Na pierwszym premjer Goering w ubraniu myśliwskiem niesie na ramieniu upolowanego lisa z twarzą Marszałka Piłsudskiego.

sudskiego mówiąc: "Donnerwetter, upolowałem lisa".Na drugim obrazku Marszałek Piłsudski niesie również lisa z twarzą Goeringa i mówi: "Psiakrew, upolowałem lisa".-

## III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

"R y t a s" o p o t r z e b i e z a j ę c i a s i ę b e z p i e c z e ń s t w e m k r a j u ."Rytas" Nr.34 z 9.II.1935 r. Art.p.t."Zatroszczmy się o bezpieczeństwo kraju". Streszczenie:

Gdy się myśli konkretnie o warunkach litewskich, można znaleść sprawdziany, dzięki którym okaże się, jaka armja jest dla Litwy konieczna. Wojna nie jest pojedynkiem. Litwini nie będą walczyli jedni przeciwko jakiemuś wielkiemu państwu. Jeżeli zaś będą walczyli jedni, to bardzo krótko, zanim nie otrzymają pomocy od sojuszników, poczem będą walczyć wraz z koalicją. Należy przeto wyciągnąć dwa wnioski: 1/Litwa musi posiadać tak przygotowane wojsko i społeczeństwo, by wytrzymała pierwszy potężny cios nieprzyjaciela i zdołała powstrzymać parcie wroga naprzód; 2/to samo wojsko i społeczeństwo powinne wytrzymać długotrwałą, pełną napięcia wojnę w składzie koalicyjnym.

Najlepszą niewątpliwie byłoby rzeczą całkiem się do wojny nie mieszać. Niestety w warunkach litewskich nie jest to możliwe. Kto śledzi za prasą, ten nie będzie wymagał dowodów dla poparcia tej tezy. O ile Litwin nie zechce walczyć w szeregach swojej armji, Polak zmusi go do atakowania Kijowa, a Niemiec będzie przelewał krew Litwina pod Verdun. Mając zaś silną /stosunkowo/armję i dobrze pod względem militarnym zorganizowane społeczeństwo, Litwini możliwości tych unikną.

Wojna, jaką wypadnie Litwie przeżyć, może być dwojakiego rodzaju: z gazami lub bez gazów. Wojnę bez gazów miałaby Litwa wtedy, gdyby chodziło nie o całe jej terytorjum, a o część litewskiego obszaru. Natomiast, gdyby chodziło o całe terytorjum, wojna taka wywołałaby niewątpliwie wojnę światową. Wojna zaś światowa byłaby wojną gazową. Należy przytem pamiętać, że kilkadziesiąt dobrze trafionych bomb na tyłach walczącej armji wywołać może ogromną panikę wśród ludności. Naród zaś ogarnięty paniką nie może wcale wojować. Pamiętać należy, że jeden z sąsiadów Litwy, niewątpliwy uczestnik wojny w przyszłości posiada w swych rękach przeszło połowę światowej produkcji chemikaljów. W związku z tem należy już obecnie zająć się w Litwie militarnem przygotowaniem i ochroną przeciwchemiczną. Całą tę sprawę dawno już docenili sąsiedzi Litwy. W Polsce działa L.O.P.P., zaś w Rosji Ossoawjochim. W związku z tem Litwini powinni zająć się podobną organizacją obrony przeciwgazowej u siebie.-

K r o n i k a .

N o w y l e k t o r p r a w a k ł a j p e d z k i e g o ."Liet. Aidas" Nr.33 /II.1935/:W związku ze śmiercią lektora prawa kłajpedzkiego w Uniwersytecie Kowieńskim prof.Sokołowskiego, stanowisko lektora zostało powierzone prof.Bielackinowi.-

## V. LITWINI PRUSCY.

K r o n i k a .

N i e m c z e n i e l i t e w s k i c h n a z w m i e j s c o w o ś c i w P r u s a c h W s c h o d n i c h ."Diena" Nr.6. /II.1935/:Jak donoszą z Królewca, władze wschodnio-pruskie mają do 15 maja r.b. zastąpić wszystkie litewskie nazwy miejscowości nazwami niemieckiemi.

## VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a .

D o k o ł a p r o c e s u h i t l e r o w c ó w ."Diena" Nr.6. /II.1935/:W dalszym ciągu odbywa się przesłuchiwanie świadków.M.in. zeznawał były szef policji kłajpedzkiej Toleikis, który oświadczył, iż 90% członków policji było nielojalnych względem Państwa Litewskiego.-

K o l e j n e w y s t ą p i e n i e "V o e l k i s c h e r B e o b a c h t e r" w s p r a w i e K ł a j p e d y ."Diena" Nr.6. /II.1935/:"Voelkischer Beobachter" zamieścił ostatnio ogromny artykuł, w którym dowodzi, że Litwa nie wypełniła warunków, jakie przyjęła na siebie przy przejmowaniu obszaru Kłajpedy i dlatego utraciła prawa do Kłajpedy. Według "V.B.", Litwa kpi z sygnatarjuszy i stanowi wieczne źródło niepokojów w Europie.-